

حاکمان آذربایجان، **احیای اسلام** و **تفکرات اسلامی مردم را تهدیدی برای موقعیت و قدرت و ثروت‌های خود و نیز تهدیدی برای حاکمیت غیر مستقیم صهیونیسم و فراماسونری در جمهوری آذربایجان تلقی می‌کنند.**

برای بررسی وضعیت مسلمانان در جهان چاره‌ای جز بررسی نسبت دین و دولت در سرزمین‌هایی که اتباع و شهروندانی مسلمان دارند، نیست. در میان کشورهای مختلف وضعیت‌های گوناگونی را شاهدیم. طبعاً بررسی وضعیت مسلمانان در کشورهایی که نسبت به مسأله دین و دینداری موضعی خاص دارند، اولویت دارد.

یکی از کشورهایی که همه روزه خبرهایی مبنی بر وضعیت سخت دینداری در آن منتشر می‌شود، جمهوری آذربایجان است. به همین جهت در بررسی وضعیت «دین و دولت» وضعیت سیاست‌های دینی جمهوری آذربایجان مورد کنکاش قرار گرفته است.

پایان عصر حاکمیت کفر و الحاد در قفقاز در دوره اتحاد جماهیر شوروی که به مدت طولانی به جدایی و فراق مردم مسلمان منطقه از هویت اصیل اسلامی خود منجر گردیده بود، پس از استقلال جمهوری آذربایجان، دوباره بارقه‌های امید را در میان مردم دیندار این کشور زنده کرد. اما در پی این استقلال و رهایی از بند نظام کمونیستی، مردم مظلوم آذربایجان هرگز طعم شیرین انجام آزادانه اعمال و مناسک دینی و ابراز هویت دینی را نچشیدند و هر سال هم شاهدیم که بر محدودیت‌ها و قید و بندهای آزادنده با پوشش مصوبات به ظاهر قانونی و رسمی افزوده می‌شود.

در ماه‌های محرم و صفر همه ساله ضمن آنکه بر اقدامات ضددینی دولت آذربایجان از قبیل برگزاری جشنواره‌های موسیقی مبتذل و سایر اقدامات مغایر با شئونات اسلامی افزوده می‌شود، در همان حال محدودیت‌های زیادی نیز برای مردم عزادار در برگزاری مراسم‌های سوگواری سیدالشهدا(ع) اعمال می‌گردد.

ابعاد مختلف زندگی در جمهوری آذربایجان به وضوح نشان می‌دهد که گرایش به احیای اسلام و برقراری سبک زندگی اسلامی در این کشور طی دهه‌های گذشته رشد تصاعدی داشته است.حضور مردم در مساجد و حسینیه‌ها و زیارتگاه‌ها و تمایل ایشان به یادگیری علوم دینی و اجرای احکام اسلام افزایش پیدا کرده است. این تغییرات نشان می‌دهد احیای اسلام در جمهوری آذربایجان با سرعت غیر قابل باوری پیش رفته و مردم این کشور در سال‌های گذشته از آن وضعیت الحاد و بی‌دینی که شوروی تحمیل کرده بود، رها شده‌اند. با این وجود در سال‌های اخیر سرکوب فعالان دینی جمهوری آذربایجان تشدید شده است. قبلاً، آریه گوت، مستشار صهیونیست دولت جمهوری آذربایجان خواستار برخورد جدی مقامات امنیتی این کشور با اقتشار مؤمن مردم جمهوری آذربایجان که این عنصر صهیونیست آنها را عاملان ایران در جمهوری آذربایجان توصیف کرد، شده بود.

رویکردهای دین سستیزانه دولت آذربایجان

حاکمیت جمهوری آذربایجان با توجه به ماهیت سکولاری که دارد، مانع رسمی و مشهود گسترش اسلام در این کشور است. دینداران در این کشور حتی حق اینکه کودکان خود را با حجاب به مدرسه بفرستند، ندارند. جامعه دیندار مردم آذربایجان نمی‌توانند نماینده مجلس یا مقام دولتی بشوند، حتی اگر

احیای اسلام و تشیع در این کشور فعال کردند. انواع و اقسام این گونه سازمان‌ها و فرقه‌ها مانند آدونتیست‌ها، شاهدان یهوه، بهائیان، کریشنایی‌ها، بودایی‌ها و حتی شیطان پرست‌ها را در این کشور فعال ساختند و برای آنها در باکو دفتر دایر شد تا به این وسیله مانع بازگشت مردم به اعتقادات اصیل اسلامی خود شوند.هم‌تر از اینها، جریان نورچی از ترکیه وارد آذربایجان شد و مانند سرطان در ساختار آموزشی، اقتصادی، تجاری و اداری جمهوری آذربایجان نفوذ پیدا کرد.

تبدیل کردند.

البته، بعدها خودشان به خاطر اختلاف درونی بین وهابی‌ها و عملیات تروریستی و انفجار نارنجک در درون این مسجد که اتفاق افتاد، ظاهراً این مسجد را بستند، اما عملاً و در پنهان این مرکز وهابی به طور واقعی تعطیل نشد و حتی علاوه بر آن، مراکز تجمع وهابی‌ها در مناطق مختلف باکو پخش شد.به گونه‌ای که در منطقه مرکزی «ایچری شهر» باکو مسجدی را که به مسجد لزگی‌ها مشهور بود، به مرکز تجمع دیگری برای وهابی‌ها تبدیل کردند. با اینکه در منطقه «قارا خوچور» در حومه باکو مرکز تجمع وهابی دایر کردند.

از گسترش وهابیت در جمهوری آذربایجان تا سیاست‌گذاری فرهنگی صهیونیست‌ها

در طول سه دهه گذشته وهابی‌ها را در سومقایت، شهر صنعتی نزدیک باکو هم فعال کردند. در مناطقی مثل قزاق و زاگاتالا

برنامه‌ریزی برای گسترش وهابیت در جمهوری آذربایجان
به گزارش خبرگزاری مهر، همچنین در اقدامی دیگر وهابی‌ها را با سرمایه و دست‌اندرکاری سعودی و برخی کشورهای عربی دیگر وارد آذربایجان کردند. به طور مشخص عناصری را به دانشگاه مدینه برای تحصیل بردند و فسالان وهابی را که امروزه در جمهوری آذربایجان میانی اسلام و شیعه را زیر سؤال می‌برند و لاقا شبهه در اذهان جوانان و مردم این کشور می‌کنند، برای ایجاد تضاد و تفرقه در درون مردم جمهوری آذربایجان پروراندند که امروزه با استفاده از شرایط مساعد دولتی و غیردولتی که برایشان در این کشور فراهم است، در رسانه‌های جمهوری آذربایجان میدانی‌داری می‌کنند.
با اینکه در جمهوری آذربایجان قبل از فروپاشی شوروی حتی فرقه سلفی به عنوان پایه‌ای برای وهابیت وجود نداشت، با این حال در چنین جامعه‌ای، به طور کاملاً مصنوعی و وارداتی فرقه وهابی را پایه‌گذاری کردند و به آنها در باکو در منطقه نریمانف مسجد اختصاص دادند؛ حتی اسم مسجد جامع این منطقه را هم به مسجد ابوبکر تغییر دادند و این مسجد را به مرکز وهابیت در باکو

وهابی فرصت جولان دادن یافتند و حتی گروهکی تحت عنوان «برادران جنگل» تأسیس کردند که هر از گاهی به یادگان‌ها و مراکز نظامی برای سرقت اسلحه هجوم می‌بردند و از غایرانک‌ها نیز بول سرقت می‌کردند. تکفیری‌ها وهابی در آذربایجان از طرف دولت کاملاً آزادی عمل و تبلیغ عقاید خود را دارند و حتی با کمی دقت می‌توان متوجه مراکز تجمع و آموزش آنها در لنکران، شوش، باکو و اسماعیلی شد.

محدودیت‌های روزافزون برای شیعیان جمهوری آذربایجان

از طرف دیگر، در همین سه دهه بیشترین

جانباز شدند و در این میان، نارداران به عنوان روستایی که چندین شهید در راه مبارزه برای احیای اسلام در جمهوری آذربایجان تقدیم کرده، با عنوان «دارالشهداء» در جمهوری آذربایجان در یادها مانده است.

در مقابله با بازگشت مردم جمهوری آذربایجان به اسلام، جریان‌های مختلفی در جمهوری آذربایجان ایجاا یا تقویت شد و همه این جریان‌ها با یکدیگرهمکاری و همانند جنگ احزاب در صدر اسلام، علیه اعتقادات اسلامی و شیعی مردم آذربایجان وارد عمل شدند. هماهنگی همه این جریانات در جمهوری آذربایجان و مراکز متولی اجرای این سیاست صورت گرفت. تئوری پردازان آن نیز سازمان‌های صهیونیستی آمریکایی همانند سازمان «سیمون ویزنتال»، «کنفرانس رؤسای سازمان‌های یهودی آمریکا»، «کمیته یهودیان اوراسیا»، فراماسون‌ها و صهیونیست‌هایی که در هیأت امنای سازمان به اصطلاح «مرکز بین‌المللی نظامی گنجوی» گرد آمده‌اند، هستند که نظریه پرداززی‌ها و ایجاد و تکمیل میانی فکری سیاست «چندفرهنگ گرایي مدل آذربایجانی» را در اختیار دارند.

از طرف رژیم صهیونیستی مستشارانی برای جمهوری آذربایجان در این زمینه در نظر گرفته شد و هماهنگی تمام این جریان‌های رنگارنگ ضد اسلامی را نیز این مراکز بر عهده داشتند و سیاست چند فرهنگ گراییی را در جمهوری آذربایجان با نام «مولتی کولتالیزم» (مولتی کالچرالیزم) طراحی و اجرا کرده و به پیش بردند. برای ایجاد «مرکز بین‌المللی چندفرهنگ گرایي باکو» نیز در پایتخت جمهوری آذربایجان ساختمانی بزرگ با بودجه‌ای کلان را اختصاص دادند.یکی از شبهه‌های مهم این مرکز نیز در فلسطین اشغالی دایر شد و شخصی به نام آریه

ثروت‌های بی‌حد و حصر
متولیان حاکمیت آذربایجان، بازگشت مردم به اعتقادات دینی را تهدیدی برای حاکمیت خود و برخورداری بی‌حد و حصر از ثروت‌های موجود در این کشور می‌شناسند که تقریباً تمامی آن را به انحصار خود گرفته و علاوه بر زندگی اشرافی و خوش‌گذرانی که در داخل جمهوری آذربایجان برای خود دست و پا کرده‌اند، با انتقال بخش‌های بزرگی از این ثروت‌ها به انگلیس و بانک‌های اروپایی و سوئیسی و نیز مناطق خارج از مرکز، زندگی اشرافی برای خود تدارک دیده‌اند. اخیراً هم در مدارک پانفورا که فاش شد، نام قدرتمندان و ثروتمندان و حاکمان جمهوری آذربایجان و ثروت‌هایشان در انگلیس و سایر جاها انباشته‌اند، مطرح شد و حتی رئیس جمعیت تأکید آذربایجان بدون انکار این وضعیت، تأکید کرد که وی قبل از رسیدن به مقام ریاست جمهوری، دارای تجارت و سرمایه بوده است و بعد از ریاست جمهوری صلاح خود را در این دیده است که ثروتش را به فرزندانش منتقل کند.ا در حقیقت، حاکمان و قدرتمندان جمهوری آذربایجان، احیای اسلام و تفکرات اسلامی مردم این کشور را تهدیدی برای موقعیت و قدرت و ثروت‌های خود و نیز تهدیدی برای حاکمیت غیر مستقیم صهیونیسم و فراماسونری در جمهوری آذربایجان تلقی می‌کنند. بنابراین حاکمیت آذربایجان برای اینکه خود را از این تهدید مصون کند سیاست سرکوب جریان اسلامی را در پیش گرفته است.

گوت که تابعیت دوگانه آذربایجانی – اسرائیلی دارد به عنوان رئیس نمایندگی مرکز بین‌المللی چند فرهنگ گرایي باکو در اسرائیل با گرفتن حکم از رئیس جمهوری آذربایجان منصوب شده است. چنین موافتی در مقابل بازگشت مردم جمهوری آذربایجان به اعتقادات اسلامی وجود دارد که البته مردم جمهوری آذربایجان و جریان اصیل شیعی در این کشور اکثر این موانع را پشت سر گذاشتند و به طور مستمر اَبگل سلیمان اف، حاج طالع باقرزاده، روحانی جوان و انقلابی و نترس، حاج ابلقار ابراهیم اوغلو، حاج الشن مصطفی اوغلو، حاج فرامیز عباس اف و دهها و بلکه صدها روحانی دیگر بارها بازداشت و زندانی شدند و بسیاری از آنها هنوز در زندان‌های جمهوری آذربایجان نگهداری می‌شوند. به اینها باید اضافه کرد جوانان پاک و مؤمنی همچون عباس حسین، ابوالفضل یثیادوف و بسیاری دیگر از جوانان گمنام گنجه‌ای و لنکرانی و ناردارانی و باکوئی و جلیل آبادی و … که به زندان افتادند و برخی‌ها همانند ابوالفضل یثیادوف ناردارانی به اثر اصابت گوله در حمله نیروهای پلیس آذربایجان که به طور سنتی محل سکونت اهل تسنن جمهوری آذربایجان است نیز

محدودیت و محرومیت رسمی و دولتی برای شیعیان جمهوری آذربایجان که اکثریت مردم این کشور را تشکیل می‌دهند، اعمال شد و به طور مستمر روحانیون و فعالان شیعی نظیر حاج علی اکرام ناردارانی و سایر ریش سفیدان این منطقه، حاج محسن صمدوف، رهبر حزب اسلام، حاج آقا نوری، حاج واقف عبدالله اف که در زندان به شهادت رسید و به علت مبارزات ضد ممنوعیت حجاب در مدارس به «شهید حجاب» معروف شد، حاج اَبگل سلیمان اف، حاج طالع باقرزاده، روحانی جوان و انقلابی و نترس، حاج ابلقار ابراهیم اوغلو، حاج الشن مصطفی اوغلو، حاج فرامیز عباس اف و دهها و بلکه صدها روحانی دیگر بارها بازداشت و زندانی شدند و بسیاری از آنها هنوز در زندان‌های جمهوری آذربایجان نگهداری می‌شوند. به اینها باید اضافه کرد جوانان پاک و مؤمنی همچون عباس حسین، ابوالفضل یثیادوف و بسیاری دیگر از جوانان گمنام گنجه‌ای و لنکرانی و ناردارانی و باکوئی و جلیل آبادی و … که به زندان افتادند و برخی‌ها همانند ابوالفضل یثیادوف ناردارانی به اثر اصابت گوله در حمله نیروهای پلیس آذربایجان که به طور سنتی محل سکونت اهل تسنن جمهوری آذربایجان است نیز

درحال محاسبه خسارات احتمالی ناشی

از قانون هستند و به گفته برخی رسانه‌ها، امانوئل مکرون رئیس‌جمهوری فرانسه و اولاف شولتس صدراعظم آلمان در دیدار اخیرشان بر سر چگونگی واکنش اروپا در

به گفته لومر، برخی شرکت‌های بزرگ خارجی که می‌خواستند در اروپا سرمایه‌گذاری کنند، اکنون میان سایت‌های اروپایی و سایت‌های آمریکایی تردید دارند. در برخی موارد، میزان کمک‌های

به گزارش رادیو فرانسه، تیبری برتون کمیسر اروپایی بازار داخلی معتقد است اگر لازم باشد، اروپائیان مسأله را به سازمان تجارت جهانی می‌کشانند. این سازمان محلی برای مبارزه‌های طولانی

طرف خیر می‌دهد.

ارزیابی

سازمان تجارت جهانی در رأی نهایی خود درخصوص پرونده ۱۵ ساله شکایت متقابل آمریکا و اتحادیه اروپا در زمینه

هر چیز خودروهای برقی است. رادیو فرانسه در گزارشی نوشت: خودروهای اروپایی در واقع در بازار آمریکا مورد تبعیض قرار می‌گیرند و قانون جدید ضربه‌ای مضاعف به صنعت خودروسازی اروپاست که هم‌اکنون نیز در رقابت با ایالات متحده به دلیل تفاوت در قیمت و عرضه انرژی با مشکل جدی مواجه شده است.

شبکه تلویزیونی «سی ان بی‌سی» آمریکا به استناد یک سند رسمی اعلام کرد که اتحادیه اروپا درباره قانون کاهش تورم آمریکا «نگرانی‌های جدی» دارد و آن را مغایر با قوانین تجارت بین‌المللی می‌داند. هرچند مقام‌های آمریکایی با هدف اصلی این قانون که سرمایه‌گذاری در طرح‌های زیست‌محیطی است، مشوق‌های مالی ارائه شده توسط این قانون مربوط است.

به هر روی به نظر می‌رسد، این نگرانی‌ها برای اروپای درگیر تورم با دغدغه روز افزون تأمین انرژی و بهای سوخت آتقدر هست که قصد کوتاه آمدن در برابر متحد و شریک آمریکایی را در زمین تجارت نداشته باشد و خود را برای نبرد تجاری طولانی و پر هزینه با آمریکا آماده کرده است.

و پرهزینه است و واشنگتن و بروکسل این مسأله را به خوبی می‌دانند. اروپا و آمریکا از ۱۵ سال پیش درمورد حمایت گسترده از صنایع هواییماسازی داخلی برخلاف قواعد تجارت آزاد در دو سوی اُتلانتیک، درگیر ماجرای طولانی در این سازمان هستند. حال برتون، فراتر از طرح مسأله در این سازمان از احتمال اقدام تلافی‌جویانه دو

مالی که دولت بایدن ارائه می‌دهد، چهار تا ده برابر حداکثر مقدار مجاز کمیسیون اروپا ست. به گزارش روتترز، روبرت هالیک وزیر اقتصاد آلمان در کنفرانسی در برلین اعلام کرد که کشورش درحال گفت‌وگو با مقام‌های آمریکا در مورد قانون کاهش تورم و نیز تأثیر آن بر کسب‌وکارهای اروپایی است.

برابر اقدام آمریکا که شهروندانش را به خرید محصولات ساخت کشور خودشان تشویق می‌کند، توافق‌هایی کرده‌اند. برنون لومر وزیر اقتصاد فرانسه در مصاحبه با چهار روزنامه اروپایی، گفته بود که رقابت یارانه‌ای با همه اصول تجارت بین‌المللی مغایر است و اروپائیان باید پاسخ واحد و محکمی به یارانه‌های آمریکایی بدهند.

بایدن به عنوان بخشی از برنامه مبارزه با تورم، تابستان امسال برنامه کمک‌های گسترده‌ای را با اقداماتی ویژه و آزاردهنده برای اروپایی‌ها اعلام کرد که اعتبار مالیاتی تا ۷۵۰۰ دلار برای خرید خودروی برقی را مشروط بر اینکه از یک کارخانه آمریکایی خریداری شود، شامل می‌شد.

کشورهای عضو اتحادیه اروپا هنوز

براساس این قانون (IRA) تخفیف‌های مالیاتی به خریداران خودروهای الکتریکی تخصیص داده می‌شود که تنها به خودروهای ساخت آمریکا بسنده کنند و اعتبارات مهم دیگر هم تنها به صنایع داخلی برای طرح‌های انرژی پاک داخلی مانند فناوری‌های خورشیدی، بادی، هسته‌ای و جذب کربن اختصاص می‌یابد.

آمریکا و اروپا که به‌نظر می‌رسید در یک جنبه قرار دارند؛ جنبه‌ای که در بی جنگ اوکراین تقویت شده بود، امروز آشکارا در زمین تجارت به یکدیگر چنگ و دندان نشان می‌دهند.

به گزارش رادیو فرانسه، اروپا می‌گوید آماده است در مورد یارانه‌های آمریکایی برای خودروهای برقی، آشکارا به میدان مبارزه با واشنگتن بیاید. این خبر یکی از واکنش‌های اروپا به برنامه قانون ۳۷۰ میلیارد دلاری تغییرات آب و هوایی دولت جو بایدن رئیس جمهوری آمریکاست و این سؤال را مطرح می‌کند که آیا این دو شریک و متحد، در جنگی تجاری در مقابل یکدیگر قرار می‌گیرند؟

پیشینه

مجلس نمایندگان آمریکا روز جمعه، ۲۱ مرداد، لایحه ۴۳۰ میلیارد دلاری را که از مهم‌ترین بندهای آن مبارزه با تغییرات اقلیمی بود، تصویب کرد. این لایحه پنج روز بیشتر در مجلس سنای آمریکا تصویب شده بود.

حدود ۳۷۰ میلیارد دلار از بودجه این لایحه قرار است صرف مقابله با تغییرات آب و هوایی، از جمله کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای شود که هدف آن، جلوگیری از افزایش نگران‌کننده دمای هوا و همچنین تقویت و گسترش منابع انرژی‌های پاک و تجدیدپذیر تعریف شده است.

دولت آمریکا به استناد همین لایحه با هدف ایجاد انگیزه برای گذار به سوی فناوری سبز تحت «قانون کاهش تورم»

بررسی تحولات بین‌المللی

جمهوری اسلامی